

ŠTO UČINITI KAD USTANOVITE DA JE VAŠE DIJETE AUTISTIČNO

PREPOZNAJTE AUTIZAM

Da sa djetetom nešto nije u redu roditelji posumljaju tek kada dijete dođe u dob između 18 mjeseci i 2 godine, iako to možete ustanoviti još puno ranije ukoliko vaše dijete kod dojenja ne gleda majku u oči i uporno izbjegava pogled, ukoliko ima dugotrajni poremećaj spavanja. To su prvi simptomi koji ukazuju kako je moguće da se radi o autizmu, a najčešće prođu nezapaženi. Ponekad se autizam dijagnosticira tek nakon treće godine života, jer je izostao govor ili je poremećen, ali i tada se pomoć ne traži najčešće zbog samozavaravanja roditelja kako su smetnje samo privremene ili kako je dijete samo previše povučeno, a često smetnje ne prepozna ni pedijatar.

Ukoliko postoji sumnja u autizam liječnik primarne zdravstvene zaštite upućuje roditelja s djetetom na određene dijagnostičke postupke (psihološko testiranje, neurološko ispitivanje, psihijatar, po potrebi logoped).

Preporučamo vam da već nakon prvih sumnji dođete u Centar za autizam gdje će stručnjaci brzo znati ustanoviti da li je riječ o autizmu.

Ako je i nakon daljnjeg liječničkog vještačenje imamo potvrđenu dijagnozu da naše dijete ima autistični poremećaj roditelje moramo upoznati s njihovim pravima i pravima autističnog djeteta.

Prvo što morate učiniti to je zatražiti da vam liječnik primarne zaštite na osnovu svih nalaza napiše uputu za komisijsko vještačenje koje ide preko Centra za socijalni rad.

S tim ispunjenim formularom i svim kopijama idete u Centar za socijalni rad kod socijalnog radnika kojem pripadate po mjestu stanovanja.

Oni će vaše dokumente službeno dostaviti komisiji koja radi na Mejama i nakon nekog vremena dobit ćete poziv kojem se morate odazvati zajedno s djetetom. Komisija će provesti kategorizaciju vašeg djeteta.

Taj dokument će vam ubuduće biti potreban za ostvarivanje svih prava vašeg djeteta pa tako i prava na školovanje. Po potrebi će vam preporučati ponovno izlaženje na kategorizaciju.

Time ćete osim školovanja ostvariti i prava iz socijalne zaštite kao što su invalidnina, dječji dodatak, pravo na rad s pola radnog vremena, pravo za tuđu njegu i pomoć.

PRAVA NA OSNOVI INVALIDITETA

Priznavanje prava na osnovi invaliditeta uvjetovano je vrsti i stupnju težine bolesti ili tjelesnog ili mentalnog oštećenja i njihovih posljedica na fizički i psihički život pojedinca. Osobama s trajnim oštećenjima nadležna uprava priznat će zakonom propisana prava tek nakon što od ovlaštenih stručnih tijela dobiju nalaz i mišljenje o njihovoj vrsti i stupnju težine bolesti ili tjelesnog ili mentalnog oštećenja koja se ne mogu liječenjem otkloniti. Tjelesno oštećenje utvrđuje stručno tijelo ovisno o statusu i životnoj dobi osobe, te o sustavu u kojem osoba želi ostvariti pravo po osnovi invaliditeta odnosno oštećenja.

Oštećenje se definira kao svaki gubitak psihološke, fiziološke ili anatomske građe ili funkcije. Kao kategorije oštećenja navode se: oštećenja intelekta, psihološka oštećenja, oštećenje govornog jezika, oštećenje uha, oštećenje oka...

Nalaze, ocjene i mišljenja o tjelesnom oštećenju u sustavu mirovinskog osiguranja daju vještaci u područnim službama Hrvatskog zavoda za mirovinskog osiguranje (HZMO), a u sustavu socijalne skrbi nalaze i mišljenja daju u centrima za socijalnu skrb.

Adrese u Splitu su:

- HZMO, Područna služba Split, Obala kneza Branimira 15
- Centar za socijalnu skrb, Gundulićeva 22

DOPLATAK ZA DJECU

Za dijete s posebnim potrebama i dijete koje nakon duže bolesti nastavi školovanje u redovnoj srednjoj školi doplatka pripada do završetka školovanja, a najduže do 21. godine života. Djetetu ne pripada doplatka dok je smješteno u posebnu ustanovu na teret sredstava državnog proračuna ili proračuna lokalne samouprave.

Zahtjev na ostvarivanje doplatka za djecu podnosi se područnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO).

Od dokumenata koji su vam potrebni za to je ono Rješenje o kategorizaciji, formular zahtjeva za dječji doplatka, kopija vaše osobne iskaznice, a svake godine potrebno je samo

ispuniti novi zahtjev s pozivom na broj predmeta pod kojim se vodi. Ovaj dječji doplatak ne ovisi o visini primanja roditelja i iznosi 835,50 kuna.

SOCIJALNA SKRB

Prema zakonu o socijalnoj skrbi osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama moraju biti upoznata s raznim pravima iz socijalne skrbi, te se trebaju obratiti Centru za socijalnu skrb.

Doplatak za pomoć i njegu može se odobriti osobi kojoj je zbog tjelesnog ili mentalnog oštećenja prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe uz uvjet da doplatak za pomoć i njegu ne može ostvariti po drugoj osnovi. Iznimno teže tjelesno ili mentalno oštećena osoba, teže psihički bolesna osoba, osoba s težim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju, te slijepa, gluha osoba ima pravo na doplatak za pomoć i njegu druge osobe i kada je prihod veći od utvrđenih cenzusa.

Osoba s osiguranim stalnim ili tjednim smještajem ne može ostvariti pravo na doplatak za pomoć i njegu, a to pravo nema ni dijete čiji roditelj koristi porodni dopust ili dopust zbog njege djeteta do 7. godine života. Osoba čiji je roditelj ostvario pravo na rad s polovicom punog radnog vremena može ostvariti pravo na doplatak u smanjenom opsegu.

Osobi kojoj je zbog tjelesnog ili mentalnog oštećenja prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe može se temeljem nalaza i mišljenja tijela vještačenja odobriti **pomoć i njega u kući**. Pomoć i njega u kući obuhvaća organiziranje prehrane, obavljanje kućnih poslova, održavanje osobne higijene, te zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

OSOBNA INVALIDNINA ima osoba s težim tjelesnim i mentalnim oštećenjima čije je oštećenje ili bolest nastala prije navršene 18. godine života. Pravo na osobnu invalidninu utvrđuje Centar za socijalnu skrb. Osoba koja ima pravo na osobnu invalidninu ne može istodobno uživati pravo na doplatak za pomoć i njegu. Također ako roditelj korisnika osobne invalidnine koristi pravo na porodni dopust, pravo na dopust ili na rad s polovicom radnog vremena zbog njege teže invalidnog djeteta, a dijete boravi u odgojno-obrazovnoj, zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi osobna se invalidnina umanjuje. Ako osoba s pravom na osobnu invalidninu koristi stalni ili tjedni smještaj izvan obitelji, tada ne može ostvariti

pravo na osobnu invalidninu, osim ako je smještena u dom za samostalno stanovanje i invalidninom sudjeluje u plaćanju troškova smještaja. Novčani iznos invalidnine na koju imaju pravo autisti iznosi već godinama 1.000 kuna.

SKRB IZVAN OBITELJI obuhvaća sve oblike smještaja ili boravka u udomiteljskoj obitelji i u domovima socijalne skrbi. Socijalna skrb izvan obitelji ostvaruje se kao stalni, tjedni i privremeni smještaj, cjelodnevni ili poludnevni, te organizira stanovanje osobama s posebnim potrebama kad je to najsvrsishodnije radi čuvanja, školovanja, osposobljavanja i rehabilitacije. Skrb izvan obitelji može se pružiti na zahtjev ili pristanak korisnika ili njegovog zakonskog skrbnika. Centar za socijalnu skrb dužan je običi osobu smještenu izvan obitelji bar jedanput u šest mjeseci.

Međutim, pokušate li smjestiti svoje dijete u dom socijalne skrbi nećete to moći ostvariti jer jedini takav dom nalazi se pri Centru za autizam Zagreb i odavno je već prekapacitiran. Udruga za autizam već deset godina pokušava izgraditi takav stacionar u Splitu, ali iako se svake godine odvaja novac za izgradnju dalje od ishoda građevinske dozvole se nije došlo i novac ode iz Ministarstva na neke za njih hitnije potrebe. Tako autistične osobe bez obzira na težinu svog stanja čekaju neka bolja vremena.

ODGOJ I OBRAZOVANJE učenici s umjerenom i težom mentalnom retardacijom i učenici s autizmom ne obrazuju se, već se osposobljavaju do 21. godine života u Centru za autizam Zagreb, Podružnica Split u Rendićevoj 6 u Splitu, tel. 384-135. Nakon 21. godine imaju radnu okupaciju pri Centru za autizam.

Ako imate bilo kakvih pitanja vezanih za vaše dijete koje ima autistični poremećaj, kao i za prava koje možete ostvariti kontaktirajte nas.

UDRUGA ZA AUTIZAM - SPLIT

RENDIĆEVA 6

SPLIT

021/ 386-105